

Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas audzināšanas darba programma

2018.-2021.gadam

Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas audzināšanas darba programma veidota, pamatojoties uz valsts politiku skolēnu līdzatbildības un dzīvesprasmju attīstībā, personīgās karjeras izaugsmē, vecāku (ģimenes) nozīmīgo lomu sadarbībai ar skolu vienotu vērtībizglītības principu iedzīvināšanā, dažādu institūciju un sabiedrības atbalstā skolēniem, kurā vienlaicīgi ar izglītības apguvi pastāv skolēna ieinteresētība savas dzīves veidošanā.

Klases audzinātājs vistiešāk veic audzināšanas darbību un sniedz atbalstu savas audzināmās klases skolēniem. Viņš sadarbībā ar skolēnu vecākiem, skolas pedagogiem un atbalsta personālu un valsts un/vai pašvaldību atbildīgām institūcijām risina ar skolēnu personības veidošanu un attīstību saistītus jautājumus, vienlaicīgi rūpējoties par pedagoģiski un psiholoģiski labvēlīgu klases vidi un saliedētu klases kolektīvu.

Mācību priekšmetu skolotāji audzināšanas darbu veic mācību stundās, sadarbojas ar klases audzinātāju, citiem mācību priekšmetu skolotājiem, skolas atbalsta personālu, vecākiem/aizbildņiem, lai nodrošinātu skolēnu veidošanos par zinošiem, radošiem, uzņēmīgiem un atbildīgiem cilvēkiem un sekmētu skolēnu pašattīstību un pašaudzināšanas prasmes.

Audzināšanas darba programma ir skolas reglamentējošs dokuments, kas nosaka audzināšanas darba mērķus un uzdevumus. Programmai ir ieteikuma raksturs, to var izmantot ikviens pedagogs un klases audzinātājs savā darbā ar audzināmo klasi.

Programma veidota, ievērojot **normatīvos dokumentus**, kas reglamentē audzināšanas darbības īstenošanu izglītības iestādē:

- ANO Konvencija par bērnu tiesībām;
- LR Izglītības likums;
- LR Bērnu tiesību aizsardzības likums;
- Ministru kabineta 15.07.2016. noteikumi Nr.480 "Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība";
- VISC izstrādātie metodiskie "Ieteikumi klases stundu programmas īstenošanai";
- VISC izstrādātie atbalsta materiāli pilsoniskās audzināšanas un pilsoniskās līdzdalības sekmēšanai;
- Rīgas izglītības un informatīvā metodiskā centra izstrādātā Karjeras izglītības programma;
- Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas attīstības plāns; mērķi un uzdevumi audzināšanas darbā un atbalsta sniegšanā skolēniem.

1. Audzināšanas darba mērķi un principi

Audzināšanas darba mērķis ir organizēt un īstenot mērķtiecīgu un pēctecīgu audzināšanas darbu Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijā, lai nodrošinātu iespēju katram skolēnam kļūt par krietnu cilvēku, tikumisku, rīcībspējīgu un atbildīgu personību sabiedrībā, veicināt skolēna izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to iedzīvināšanu, bagātināt skolēna kultūrvēsturisko pieredzi, stiprināt piederību un lojalitāti Latvijas valstij.

Audzināšanas darba apakšmērķi:

1. Veicināt skolēnu izpratni, atbildīgu attieksmi un rīcību, kas apliecina tādas vērtības kā dzīvība, cilvēka cieņa, brīvība, ģimene, laulība, darbs, daba, kultūra, latviešu valoda, Latvijas valsts.

2. Pilnveidot audzināšanas darbu izglītības procesā, veicinot pedagogu kompetenci audzināšanas darbā un skolēnu visaptverošu izpratni par vērtībām un pašaudzināšanas nozīmi personības izaugsmē, iedzīvinot būtiskākos izkopjamus tikumus, indivīda brīvas domāšanas un rīcības izpausmes - atbildību, centību, drosmi, godīgumu, gudrību, laipnību, līdzcietību, mērenību, savaldību, solidaritāti, taisnīgumu, toleranci.

3. Nodrošināt pedagogu kompetenču pilnveidi un metodisko atbalstu audzināšanas jomā.

4. Veicināt audzināšanas darbā iesaistīto pušu (skolotājs-skolēns-ģimene) sadarbību, līdzdalību un līdzatbildību mācību un audzināšanas jomā.

5. Veicināt Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas un valsts, pašvaldības un pašvaldības institūciju sadarbību.

6. Sekmēt sabiedrības līdzdalību audzināšanas darbā.

Audzināšanas darbā ievēroti šādi principi:

- sadarbība un pilsoniskā līdzdalība – audzināšanas jautājumu risināšanā iesaistās visas ieinteresētās puses: pedagogi un izglītības darbinieki, skolēni, vecāki un ģimene, valsts un pašvaldības institūcijas, nevalstiskās organizācijas, sabiedrība;
- sistemātiskums – nodrošināta audzināšanas darba sistēma un attīstība;
- nepārtrauktība un pēctecība audzināšanas darba īstenošanā un mērķu sasniegšanā;
- ilgtspēja – izglītības lēmumu pamatotība un līdzsvarota attīstība;
- vienotība un veselums – audzināšanas darbība ir īstenojama vienotā izglītības procesā;
- atvērtība informācijai un dialogam, sadarbībai, inovācijām.

Audzināšanas procesā būtiskākie izkopjamie tikumi:

- atbildība – griba un spēja paredzēt savas izvēles un rīcības sekas un rīkoties, respektējot cita cilvēka cieņu un brīvību;
- centība – čaklums, uzcītība, rūpība un griba jebkuru darbu veikt pēc iespējas mērķtiecīgāk, kvalitatīvāk un produktīvāk;
- drosmē – izlēmība, baiļu pārvarēšana, rakstura stingrība, situācijas novērtēšana un cieņpilna rīcība, uzņēmība, centieni pēc taisnīgā un labā;
- godīgums – uzticamība, patiesums, vārdu un darbu saskaņa;
- gudrība – māka izmantot zināšanas labā veicināšanai savā un sabiedrības dzīvē;
- laipnība – vēlība, atsaucība pret citiem, pieklājība;
- līdzcietība – attīstīta empātija, vēlme iejusties otra pārdzīvojumos un aktīvs atbalsts;
- mērenība – rīcības un uzskatu līdzsvarotība, spēja nošķirt saprātīgas vēlmes no nesaprātīgām un atteikties no nevajadzīgā, atturēšanās no tā, kas traucē personas attīstību;
- savaldība – uzvedības un emociju izpausmju kontrole un vadība, respektējot savu un citu cilvēku brīvību, kā arī cienot sevi un citus;

- solidaritāte – savstarpējs atbalsts un rīcības saskaņotība, rūpes par savu, citu un kopīgu labumu, demokrātisks dialogs ar citiem;
- taisnīgums – godprātīga lemsana, cilvēktiesību un citu saprātīgu interešu un morāles normu ievērošana;
- tolerance – iecietība, vēlme izprast atšķirīgo (piemēram, cilvēka ārējo izskatu, veselības stāvokli, uzvedību, viedokli, ticību, paražas).

2. Galvenie audzināšanas darba uzdevumi Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijā

1. Audzināšanas darba īstenošana Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijā

1.1. organizēt pasākumus, kas veicina un attīsta skolēnu vērtības, nacionālo identitāti un valstiskuma apziņu, lojalitāti Latvijas valstij, Satversmei, Eiropas un pasaules kultūrtelpai, patriotisma audzināšanu, t.sk. skolas, pilsētas, valsts svētku svinēšana un atceres dienu atzīmēšana, skolas tradīciju kopšana un veidošana (koncerti, izstādes, konkursi, diskusijas, skolēnu radošo un izpētes darbu apkopojumi, klases stundas, sacensības, godināšanas, atceres un piemiņas pasākumi, tikšanās, talkas, ekskursijas, muzeja stundas u.c.);

1.2. pievērst uzmanību skolēnu sociāli emocionālajai audzināšanai - savstarpējo attiecību kultūrai, konfliktu risināšanai, vardarbības mazināšanai, iecietības veicināšanai, savu pienākumu un tiesību ievērošanai, pamatvērtību popularizēšanai (klases stundas, diskusijas, pieredzes apmaiņa, lomu spēles, tikšanās ar speciālistiem, labdarības akcijas);

1.3. atbalstīt skolēnu pašpārvaldes darbību un veicināt pieredzes popularizēšanu, nodrošināt skolēnu līdzdalību skolas dzīves jautājumu risināšanā, spēju brīvi un patstāvīgi domāt un atbildīgi rīkoties, pašdisciplīnu, izpratni par pienākumiem un tiesībām; (informēšana, pasākumu organizēšana, aptaujas, akcijas, līdzdalība skolas darba grupas sanāksmēs);

1.4. veicināt skolā interešu izglītības programmu daudzveidību un to īstenošanu atbilstoši skolēnu interesēm un finansējumam (interesu izglītības programmu piedāvājums, piedalīšanās skolas un ārpuskolas pasākumos, pilsētas un valsts skatēs un konkursos);

1.5. attīstīt attieksmi pret darbu kā personības pašrealizācijas un eksistences līdzekļu iegūšanas veidu, organizējot pasākumus karjeras izglītības īstenošanā (Karjeras izglītības stundas, Ēnu dienas, klases stundas, atvērto durvju dienas, konsultācijas, anketēšana, ekskursijas, tikšanās ar vecākiem, skolas absolventiem, citu skolu pārstāvjiem, vietējo uzņēmumu darbiniekiem);

1.6. attīstīt cieņu pret dzīvību, sevi un citiem, drošu paradumu izkopšanu, organizēt pasākumus skolēniem par drošības jautājumiem un rīcību ekstremālos apstākļos, veselīgu dzīvesveidu un atkarību profilaksi (tikšanās, praktiskas nodarbības, klases stundas, konkursi, mācību ekskursijas, evakuācijas).

2. Atbalsta sniegšana klašu audzinātājiem un pedagogiem

2.1. Veicināt pedagogu profesionālo pilnveidi (semināri, kursi, konferences, projekti).

2.2. Organizēt pasākumus pedagogu labās prakses un pieredzes apkopošanai un popularizēšanai audzināšanas darba jautājumos.

3. Jaunu darba formu meklēšana sadarbībai ar skolēnu ģimeni

Rosināt skolēnus iesaistīties paaudžu sadarbības veicināšanā un sabiedrības vienotības radīšanā (sapulces, koncerti, vecāku dienas, ģimeņu sporta diena, vecāku vadītās darbnīcas).

4. Audzināšanas darbā iesaistīto institūciju sadarbības veicināšana

Bērnu tiesības aizsardzības inspekcija, Valsts un pašvaldības policija, Sociālais dienests, bāriņtiesa.

5. Izmantojamās metodes un darba formas

1. Izpratnes veidošanai: sistemātisks izklāsts, pārrunas, literatūras izmantošana un lasīšana, diskusijas u.c.

2. Attieksmju veidošanai: situācijas analīze, pašanalīze, mācību ekskursijas, pārgājieni, projekti.

3. Prasmju veidošanai: interešu izglītības programmas īstenošana, demonstrējumi, drošības pasākumi (evakuēšanās, drošības un veselības nedēļa), novērojumi brīvā dabā, lomu spēles, grupu darbs, pētījumi, projektu metode, akcijas, tikšanās, konkursi, sadraudzības pasākumi u.c.

4. Darba formas: audzināšanas stundas, skolēnu izpēte (anketas, aptaujas u.c.), svētku un atceres dienas, skolas pasākumi, sporta pasākumi, radošie projekti un darbnīcas, zinātniski pētnieciskie darbi, praktiskais darbs, aptaujas u.c.

3. Sadarbība ar vecākiem

1. Organizē un pārrauga skolas vadība

- Nākamo 7. un 10.klašu skolēnu, vecāku tikšanās ar skolas vadību, skolotājiem, radošās nodarbības;
- Skolas vecāku sapulces– 2 x gadā (pēc skolas gada plāna);
- Tikšanās un individuālās sarunas ar mācību priekšmetu skolotājiem;
- Izglītojoši semināri, nodarbības vecākiem – pēc nepieciešamības un iespējamā finansējuma;
- Individuālās tikšanās ar vecākiem vadības sanāksmēs – pēc nepieciešamības;
- Atbalsts vecākiem – pēc vecāku iniciatīvas vai pēc skolas vadības ierosinājuma (ieteikumi, nodarbības pie psihologa)
- Skolas pasākumi (Ziemassvētku labdarības tirdziņš un labdarības koncerts vecākiem, svētku koncerti, Žetona vakars, Pēdējais zvans, izlaidumi u.c.) – vecāku līdzdalība un piedalīšanās;
- Informācijas sniegšana vecākiem – skolēna dienasgrāmatā, skolas mājas lapā, e-klasē, Valmieras pilsētas pašvaldības informatīvajā izdevumā, ziņu portālos;
- Vecāku apbalvošana – pateicības vecākiem un skolēnu ģimenēm Ziemassvētkos, Valsts svētku pasākumos, Karoga svētkos.

2. Organizē klases audzinātājs, pārrauga skolas vadība

- Klases vecāku sanāksmes – ne retāk kā 2 x gadā (sanāksmju protokols, reģistrācijas lapa);
- Individuālās sarunas ar vecākiem – pēc mācību priekšmeta skolotāja, klases audzinātāja vai vecāku iniciatīvas (ieraksts e-klasē);
- Informācijas sniegšana/saņemšana – individuālās sarunas, ieraksti skolēna dienasgrāmatā, e-klasē (sekmes, uzvedība, kavējumi un cita aktuālā informācija)
- Klases pasākumi (klases mācību ekskursijas, pārgājieni, klases vakari, tematiskās pēcpusdienas) – līdzdalība pasākumu organizēšanā un piedalīšanās tajos, izvērtēšana.

3. Klases audzināšanas darba programma

Klases audzinātājs, ņemot vērā izglītības iestādes audzināšanas programmu un plānu un klases raksturojumu un skolēnu vajadzības, **izstrādā** klases audzinātāja darba plānu, kurā plāno un īsteno:

- 1) klases stundu tematus diskusijām,
- 2) skolēnu, viņu vajadzību un interešu izpēti sadarbībā ar pārējiem pedagogiem un atbalsta personālu,
- 3) sadarbību ar skolēniem un viņu vecākiem,
- 4) ārpusstundu aktivitātes klases/grupas kolektīva saliedēšanā.

Klases audzinātāju stundu programma tiek veidota 35 klases stundām (9. un 12.klasei – 33 stundas). Ņemot vērā klases vajadzības, klases audzinātājs izvēlas nepieciešamo stundu skaitu tematu apguvei (vismaz 2 stundas mēnesī), klases stundās izmantojamās metodes un paņēmienus. Pārējās stundas klases audzinātājs pēc nepieciešamības var plānot kā organizatoriskās, gatavojoties dažādiem pasākumiem (Ziemassvētku noformējums, priekšnesumu sagatavošana u.c.).

Audzināšanas temati tiek aplūkoti arī vairāku mācību priekšmetu stundās, tādējādi klases audzinātājam ieteicams sadarboties ar mācību priekšmetu skolotājiem.

Klases audzinātājs, plānojot un īstenojot klases stundas, izmanto VISC metodiskajā līdzeklī "Klases stundu programmas paraugs" norādītās tematiskā grupas:

- sevis izzināšana un pilnveidošana,
- piederība valstij,
- pilsoniskā līdzdalība,
- veselība un vide,
- karjeras izvēle,
- drošība.

4. Klases audzinātāja ikdienas uzdevumi

1. iepazīstināt skolēnus ar izglītības iestādes iekšējās kārtības noteikumiem, aktualizēt tos ikdienā, pārrunāt skolēnu pienākumus un tiesības, kopīgi izstrādāt klases iekšējās kārtības noteikumus;
2. informēt par aktualitātēm izglītības iestādes dzīvē;
3. analizēt skolēnu mācību sasniegumus un disciplīnu, viņu izaugsmes dinamiku, motivēt skolēnus veikt pašvērtējumu;
4. veicināt klases kolektīva saliedēšanu, kopīgi ar skolēniem un viņu vecākiem organizējot klases pasākumus (ekskursijas, tikšanās, klases vakari u.c.) un veidojot klases tradīcijas;
5. iesaistīt skolēnus izglītības iestādes organizētajos ārpusstundu pasākumos;
6. organizēt skolēnu līdzdalību klases un izglītības iestādes vides saglabāšanā un sakopšanā,
7. motivēt skolēnus iesaistīties skolēnu pašpārvaldē un ārpusstundu darbībā, tajā skaitā interešu izglītības programmās;
8. sniegt atbalstu savas audzināmās klases skolēniem, ievērojot skolēnu individuālās īpatnības, sekmēt viņu personības attīstību.

Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas prioritātes 2018. - 2021. gadam

2018./2019.m.g.	2019./2020.m.g.	2020./2021.m.g.
<ul style="list-style-type: none"> * Ģimnāzijas audzināšanas darba programmas izstrāde trīs gadu periodam; * Skolas vērtību aktualizācija; * Iesaistīšanās Latvijas simtgades pasākumos. 	<ul style="list-style-type: none"> * Mērķtiecīgi veidotas klašu stundas atbilstoši skolas audzināšanas darba programmai un audzināšanas plānam; * Skolas vērtību iedzīvināšana skolas vidē; * Iesaistīšanās iniciatīvā "Latvijas skolas soma". 	<ul style="list-style-type: none"> * Vispusīguma un pēctecības principa ievērošana klašu stundu tēmu izvēlē; * Skolas vērtību iekļaušana mācību un audzināšanas saturā; * Gatavošanās skolas 50.jubilejai.

5. Ieteiktās tēmas klases audzināšanas stundām

(Saskaņā ar VISC izstrādāto metodisko līdzekli "Klases stundu programmas paraugs")

7.-9.klase

„Dzīves mērķis nav uzvarēt. Tas ir augt un dalīties ar citiem.” (H. Kušners)

Lielā ideja / tēma	Stundu temati	Stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts
Sevis izzināšana un pilnveidošana	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Personības izzināšanas testi. 2. Personības stiprās, vājās puses, manas iespējas un draudi. 3. Zēnu un meiteņu atšķirīgais pasaules redzējums. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu individualitāti, atšķirību no citiem, analizē savas īpašības. Prot saskatīt un novērtēt pozitīvo sevī. Novērtē savus panākumus un neveiksmes. • Apzinās savas emocijas un mācās tās mērķtiecīgi vadīt.
	Mērķtiecība, zinātkāre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mērķu un uzdevumu izvirzīšanas prasme. 2. Iespējamie risinājumi uzstādīto mērķu sasniegšanā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzināti savu darbību virza mērķa sasniegšanai.
	Savstarpējās attiecības	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aizspriedumi un stereotipi, izplatītākie mīti pusaudžu vidē. 2. Problēmsituācija, tās analīze un atbildības piemērošana. 3. Pieņemama rīcība ārkārtas situācijās. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veido cienpilnas savstarpējās attiecības ar līdzcilvēkiem. • Prot analizēt un risināt savstarpējo attiecību sarežģījumus gan reālajā, gan virtuālajā saziņas vidē. • Attīsta empātijas spējas.
	Konfliktu risināšana	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iespējamo konfliktu klases kolektīvā apzināšana un izvērtēšana, iespējamie risinājumi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prot analizēt konflikta situācijas un toleranti izvērtēt pretējās puses viedokli. • Spēj piedāvāt konflikta risināšanas ceļu.
	Ētiskās vērtības	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mani kā LR pilsoņa pienākumi. 2. Manu ētisko vērtību tops. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus, apzināti rīkojas to sasniegšanai. • Apzinās savas vērtības vispārcilvēcisko vērtību kontekstā.
	Ģimene un dzimta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Es un mani līdzcilvēki. 2. Latviskās tradīcijas manā ģimenē. 3. Mana loma ģimenē. 4. Mana sapņu māja. 	<p>Izprot attiecību veidošanu ģimenē. Apzinās ģimenes un tuvinieku atbalsta nozīmīgumu un savu lomu ģimenē.</p>

Piederība valstij	Piederība novadam/pilsētai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Es – savai pilsētai, pilsēta man. 2. Tradīcijas un svētki pilsētā. 3. Ievērojamās dzimtas. 4. Ar skolas vārdu saistītas ievērojamas personas. 5. Dalība apkārtnes uzpošanā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot lokālpatriotisma ideju un iedzīvina to savā attieksmē pret dzimto vietu, novadu, pilsētu. • Ir iepazinies ar skolas/novadpētniecības muzeja kultūrvēsturiskām bagātībām, prot tās izmantot.
	Valstiskā identitāte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Latvijas valsts proklamēšana. 2. Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošana. 3. Latvija pasaulē, mēs tajā. 4. Patriotisma jēdziens agrāk un šodien. 5. Valsts un nevalstiskās organizācijas – par iespējām pusaudžiem un jauniešiem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ir interese par Latvijas valsts svētku vēsturisko izcelsmi. • Izprot piemiņas un atceres dienu nozīmi, prot svinēt valsts svētkus. • Zina nacionāla mēroga jaunatnes nevalstiskās organizācijas (Mazpulki, Jaunsardze, Skauti, Gaidas u.c.), ir iepazinies to darbību.
	Nacionālā identitāte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tolerance pret citādo līdzās. 2. Kultūrvēsturisko pieminekļu iepazīšana ekskursijās. 4. Diskriminācija. 5. Brīvā laika lietderīga izmantošana. 6. Valsts svētki mūsu mājās. 7. Kā es saprotu savu nacionālo identitāti. 8. Kultūras darbinieka-attiecīgā gada jubilāra- ieguldījums Latvijas kultūrā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot un ar cieņu izturas pret nacionālās kultūras vērtībām. Ir vēlme tās saglabāt un popularizēt.
	Multikulturāla vide	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citu vajadzību un individualitātes respektēšana. 2. Līdzcietība mūsdienu sabiedrībā. 3. Pašcieņa un tolerance. 4. Indivīda un tautas brīvība. 5. Taisnīgums un godīgums. 6. Darba tikums senāk un mūsdienās. 7. Galvenās vērtības demokrātiskā sabiedrībā. 8. Kā es uzvedos ārpus savām mājām – ekskursijās, ārzemēs, sociālajos tīklos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ir priekšstats par cilvēkiem, kuri dzīvo Latvijā un kuriem ir atšķirīga āriene, reliģiskā un etniskā piederība. • Izprot un ievēro LR Satversmē nostiprinātās vērtības: cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, darba tikums un ģimene

Pilsoniskā līdzdalība	Tiesības un pienākumi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tiesības un pienākumi skolā, vietējā sabiedrībā un valstī. 2. Tiesības un pienākumi demokrātiskā un apspiestā sabiedrībā (pasaules piemēri). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, izprot un ievēro savas tiesības un pienākumus. • Ar cieņu un izpratni izturas pret citu cilvēku tiesībām.
	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Viens vai kopā ar citiem (pilsoniskā līdzdalība, tās nozīme, iespējas)? 2. Interese grupu saskarsmes veidi. 3. Runāsim droši (viedokļa formulēšana un pasniegšana)! 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot pilsoniskās līdzdalības nozīmi, dažādību un iespējas. • Prot strādāt komandā, formulējot kopīgu viedokli. • Uzņemas atbildību, līdzdarbojoties savas klases un skolas rīkotajās aktivitātēs. • Prot argumentēti aizstāvēt savu viedokli, ar cieņu izturoties pret citu viedokli. • Apzinās dažādu skolēnu interese grupu veidošanos un ietekmi uz klasesbiedru savstarpējām attiecībām un klases saliedētību.
	Brīvprātīgais darbs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brīvprātīgā darba būtība. 2. Brīvprātīgā darba nozīme personības veidošanā. 3. Brīvprātīgā darba iespējas (reālu piemēru analizēšana). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina brīvprātīgā darba būtību. • Apzinās brīvprātīgā darba nozīmi personības veidošanā, savas karjeras un sabiedrības izaugsmei.
Karjeras izglītība	Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums	<ol style="list-style-type: none"> 1. Es iepazīstu sevi (spējas, intereses, īpašības, vērtības). 2. Mans mērķis šim gadam. 	<ul style="list-style-type: none"> • Objektīvi izvērtē savus dotumus, spējas un intereses, samēro tās ar personīgajām īpašībām un vērtībām. • Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā, novērtē rezultātus.
	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manas intereses, spējas un vajadzības un ārpusstundu aktivitāšu piedāvājums manā skolā, pilsētā, novadā vai pagastā. 2. Interese izglītība un pašattīstība. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības. • Apzinās interešu izglītības nozīmi savas pašattīstības veicināšanā.
	Izglītības vērtība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izglītība kā vērtība savas nākotnes veidošanā. 2. Izglītības sistēma un iespējas pēc 9.klases beigšanas. 3. Informācijas avoti par izglītības iespējām Latvijā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. • Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību. • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. • Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām.

	Profesiju daudzveidīgā pasaule	<ol style="list-style-type: none"> 1. Karjera un tās plānošanas pamatnosacījumi. 2. Informācija par manu nākotnes profesiju (alternatīvas). 3. Ēnu diena kā iespēja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus. • Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. • Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos.
	Individuālā karjeras plāna izveide	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mērķis un starpmērķi. 2. Izvēle un alternatīvas. 3. Lēmumu pieņemšanas ceļi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus.
Veselība un vide	Pusaudžu un jauniešu dzimuma nobriešana, un personības attīstība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pārmaiņu laiks: kas ir pubertāte? 2. Izmaiņas pusaudžu organismā (meitenes un zēni). 3. Es un vienaudži. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot fiziskās, psihiskās, emocionālās izmaiņas savā organismā un ir gatavs tās pieņemt. • Veidojas nepieciešamība un ir prasmes ievērot higiēnas normas. • Apzinās raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes vecumā un spēj adekvāti rīkoties.
	Ar dzimuma piederību saistītās rakstura, uzvedības iezīmes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seksualitāte kā neatņemama personības sastāvdaļa. 2. Cieņa pret savu un pretējo dzimumu. Atbildība savstarpējās attiecībās, t.sk. dzimumattiecībās 	<ul style="list-style-type: none"> • Ir pozitīva attieksme un cieņa pret savu un pretējo dzimumu, apzinās savu dzimumu un ar to saistītās rakstura un uzvedības iezīmes. Veidojas pozitīva attieksme pret jēdzieniem <i>sievšķība</i> un <i>vīrišķība</i>. • Apzinās savu seksualitāti kā neatņemamu personības attīstības sastāvdaļu, izprot jēdzienu par atbildību savstarpējās attiecībās un dzimumattiecībās. • Ir informēts par jauniešiem piemērotām un pieejamām kontracepcijas metodēm.
	Dažādu jūtu izpausmes veidi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pazīt un pārvaldīt savas jūtas. 2. Vai visi uztveram vienādi? 3. Kā paust savas jūtas? 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, ka jūtas un emocijas ir katra cilvēka dabiskas izpausmes, kam ir svarīga nozīme attiecību veidošanā. • Spēj savaldīt, paust savas jūtas, neaizvainojot citus. Izprot, spēj pieņemt un cienīt citu paustās jūtas.
	Narkotisko, psihotropo, psihoaktīvo vielu, alkohola, smēķēšanas ietekme uz veselību	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atkarību izraisošas vielas. 2. Atkarība un atbildība. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās atkarību izraisošo vielu lietošanas cēloņus un sekas, ir prasmes uzlabot savu emocionālo stāvokli, neizmantojot kaitīgus paņēmienus. • Ir izpratne par jauno psihoaktīvo vielu (zāļu maisījumi, vīraki u.c.) lietošanas negatīvo ietekmi uz veselību. • Zina institūcijas un organizācijas, kur vērsties pēc palīdzības. • Zina savus pienākumus un tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu (pasīvā smēķēšana u.c.)

	Azartspēļu atkarība. Datorspēļu atkarība. Interneta atkarība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Azartspēļu atkarība. 2. Jauno tehnoloģiju atkarība. 3. Brīvais laiks – draugs vai ienaidnieks? 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot atkarību negatīvo ietekmi uz cilvēka psihisko un fizisko veselību. Ir prasme atteikties no nevēlama piedāvājuma. • Zina institūcijas un organizācijas, kur vērsties pēc palīdzības.
	Veselīga vide	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vide man apkārt. 2. Veselīga vide. 3. Veselīgas vides veidošana. 4. Mana dzīves vide. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvēlas sev labvēlīgu un veselībai nekaitīgu vidi. • Saprot, ka ikviens var būt līdzdalīgs veselīgas vides veidošanā skolā, mājās, pilsētā utt.
Drošība	Satiksmes dalībnieka atbildība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atbildīga satiksmes dalībnieka portrets. 2. Ceļu satiksmes drošības spēle. 3. Esi mobils! (iesaistīšanās CSDD aktivitātēs). 4. Motocikla/rollera vadītāja pienākumi un atbildība. 	<ul style="list-style-type: none"> • Iesaistoties ceļu satiksmē, ievēro satiksmes noteikumus. • Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā.
	Ugunsdrošība, evakuācija, drošība masu pasākumos un sabiedriskās vietās	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ugunsdrošība mājās un skolā. 2. Rīcība evakuācijas gadījumā. 3. Es – masu pasākumu dalībnieks. 4. Vai viegli pateikt „Nē!”? 5. Incidents sabiedriskā vietā – kā rīkoties? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ievēro ugunsdrošības noteikumus un spēj ietekmēt citus saprātīgai rīcībai saskarē ar uguni. • Prot pareizi rīkoties evakuāciju (skolā un citās sabiedriskās vietās) gadījumos. • Novērtē situāciju masu pasākumos un un atbilstoši tai rīkojas. • Nerada situācijas, kurās nepieciešama evakuācija (viltus trauksmes, zvani utt.), un apzinās atbildību
	Pašaizsardzība un pirmā palīdzība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manas tiesības uz aizsardzību, paš aizsardzību. 2. Rīcība vardarbības gadījumā. 3. Saruna ar speciālistu (skolas medmāsu) par iespējamo rīcību sadzīves negadījumos (čūsku, bites u.tml. kodieni, apdegumi un apsaldējumi, deguna asiņošana, sasitumi, iegriezumi, elektrotraumas, lūzumi). 	<ul style="list-style-type: none"> • Prot pareizi rīkoties dažādos nelaimes gadījumos, pasargājot sevi un citus no tiem. • Nelaimes gadījumā prot izsaukt atbildīgos dienestus.

10.-12.klase

„Viens no svarīgākajiem veiksmes principiem ir konkrēts mērķis, atvērtība un pozitīva domāšana.”(Seneka)

Lielā ideja / tēma	Stundu temati	Stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts
Sevis izzināšana un pilnveidošana	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte	1. Personas pašvērtējuma izstrāde. 2. Personīgais potenciāls, tā izvērtēšana un attīstīšana.	<ul style="list-style-type: none"> Prot analizēt savu pašvērtējumu un apzinās tā nozīmi personības izaugsmē un attiecību veidošanā. Apzinās savu identitāti un personīgo potenciālu, ir pozitīva attieksme pret sevi un dzīvi. Apzinās sevi, savas jūtas, prot tās mērķtiecīgi vadīt.
	Mērķtiecība, zinātkāre	1. Prioritātes personības un dzīves attīstībai, prasme tās izvirzīt. 2. Mana nākotnes profesija, prioritātes, mērķi, uzdevumi un lēmumu.	<ul style="list-style-type: none"> Analizē un pieņem lēmumus, izvirza prioritātes, kas sekmē mērķu sasniegšanu. Apzinās savu lēmumu darbības sekas, spēj sekot saviem nodomiem un mērķiem.
	Savstarpējās attiecības	1. Cilvēka uzvedības motīvi. 2. Mēdiju pratības pamati un kritiska informācijas izvērtēšana. 3. Personīgā atbildība par ģimeni un tuvākajiem līdzcilvēkiem.	<ul style="list-style-type: none"> Veido cieņpilnas un atbalstošas savstarpējās attiecības. Kritiski izvērtē savstarpējo attiecību veidošanos reālajā un virtuālajā saziņas vidē/ sociālajos tīklos, izvairoties no emocionālās un fiziskās vardarbības. Prot risināt konfliktus, meklējot kompromisu un pieņemot atbildīgus lēmumus.
	Konfliktu risināšana	1. Konflikta risināšanas stratēģijas. 2. Saskarsmes šķēršļi un barjeras.	<ul style="list-style-type: none"> Prot izmantot dažādus saskarsmes paņēmienus konflikta situācijās, kontrolēt un vadīt savu rīcību un emocijas konfliktā, argumentēt savu viedokli.
	Ētiskās vērtības	1. Manas ētiskās vērtības un LR Satversmē ietvertās vērtības. 2. Mūsdienu Latvijas sabiedrībai nepieciešamās ētiskās vērtības.	<ul style="list-style-type: none"> Saskaņo savas vērtības ar vispārcilvēciskajām vērtībām (LR Satversmes preambula) Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus, apzināti rīkojas to sasniegšanai. Apzinās savas vērtības vispārcilvēcisko vērtību kontekstā (LR Satversmes preambula).

Piederība valstij	Ģimene un dzimta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mana dzimta. 2. Labvēlīgas attiecības ģimenē un spēja tās veidot. 3. Ģimene un sabiedrība. 4. manas ģimenes vērtības. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savas saknes, izprot ģimeni kā sociālo grupu. Apzinās mīlestības un laulības nozīmi ģimenes veidošanā, nākamās paaudzes radīšanā. • Apzinās tikumības, atbildības un paškontroles nozīmi ģimenes veidošanā un dzīvē. • Izprot ģimenes nozīmi personības pilnveidē.
	Piederība novadam/pilsētai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manas pilsētas vēsture. 2. Līdzatbildība un piederība savam novadam, dalība sabiedriskajās aktivitātēs. 3. Piedalīšanās pilsētas/skolas teritorijas sakopšanā Lielās talkas ietvaros. 4. Tikšanās ar pašvaldības uzņēmējiem un deputātiem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savas skolas nozīmi/tēlu vietējās kopienas izglītības un kultūrvides veidošanā, izjūt piederību tai. • Interesējas par dzimtās puses/ novada/ pilsētas attīstības perspektīvām. • Lepojas ar piederību savai kopienai, meklē un saskata iespējas savas dzīves veidošanai novadā/pilsētā.
	Valstiskā identitāte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Saeimas apmeklējums. 2. Cilvēka tiesības un pienākumi savā valstī. 3. Kas ir Latvijas patriots? Kurš ir mūsu pilsētas, novada patriots? 4. Mana atbildība valsts attīstībā. 5. Līdzdalība Lāčplēša dienas lāpu gājienā. 6. Latvijas valsts vērtības-brīvība, patstāvība un demokrātija 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas veiksmes stāstus uzņēmējdarbībā, kultūrā, sportā u.c. • Ir lojāls Latvijas valstij, apzinās pilsoņa iespējas, pienākumus un atbildību, ir sabiedriski aktīvs un ieinteresēts valsts izaugsmē. • Ir interese par politiskajiem un sociālekonomiskajiem procesiem un notikumiem Latvijā, Eiropā, pasaulē. • Apzinās sevi kā valsts veidotāju.
	Nacionālā identitāte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manas vērtības. 2. Laimīgs cilvēks. Es skatos caur brillēm... 3. Kultūras pērles. 4. Latvijas kultūras kanons. 5. Iesaistīšanās interešu izglītībā – iespēja kopt savu nacionālo identitāti 6. Baltā galdauta svētki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas Kultūras kanonā nosauktās vērtības. • Izprot nacionālās pašapziņas būtību.
	Multikulturāla vide	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citādā pasaule. Tolerance pret citādo. 2. Latvietis svešumā. Attiecību veidošana ar dažādu/atšķirīgu kultūru un reliģiju pārstāvjiem. 3. Bēgļu jautājums Latvijā un attieksme pret to. 4. Latvieši trimdā. 5. Debates “Mīts vai patiesība” – stereotipi, aizspriedumi pret dažādām minoritātēm. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu un respektē citu cilvēku pasaules redzējumu, novērtē starpkultūru dialoga nepieciešamību sadzīves, sociālpolitisku un sociālekonomisku problēmu risināšanā. • Prot izvērtēt sabiedrībā valdošos stereotipus un aizspriedumus pret dažādām minoritātēm un toleranti attiecas pret citādo/ atšķirīgo.

Pilsoniskā līdzdalība	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pilsoniskās līdzdalības veidi jauniešiem - skolā, vietējā sabiedrībā un valstī. 2. Mana klase – komanda (komandas darbības principi un iespējas). 3. Līdzdarbošanās principi jauniešu nevalstiskajās organizācijās. 4. Lēmumu pieņemšana. 5. Prezentēšanas prasmes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un izprot savas pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas un pilsētas/novada dzīves organizēšanā. • Apzinās iespējas piedalīties dažādās jauniešu nevalstiskajās organizācijās. • Prot argumentēt un izmantot publiskās runas prasmes. • Prot piedalīties lēmuma pieņemšanā un sadarboties. • Ir gatavs uzņemties atbildību.
	Brīvprātīgais darbs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brīvprātīgā darba nozīme savas karjeras veidošanā. 2. Brīvprātīgais darbs ES un pasaulē. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot brīvprātīgā darba nozīmi. • Zina par brīvprātīgā darba iespējām savā pilsētā/ novadā, Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē. • Ir motivēts veikt brīvprātīgo darbu.
Karjeras izglītība	Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Latvijas izglītības sistēma un tālākās izglītības iespējas. 2. Nosacījumi studijām ārzemēs. 3. Informācijas avoti par iespējām turpināt izglītību, par studiju fondiem, stipendijām, kredītiem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas, kā arī nosacījumus studijām ārzemēs. <ul style="list-style-type: none"> • Zina, kur meklēt informāciju par iespējām turpināt izglītību un ar to saistītajiem studiju fondiem, stipendijām, kredītiem u.c. gan Latvijā, gan ārvalstīs.
	Mūžizglītība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Darba loma un izglītība kā vērtība manā dzīvē. 2. Formālās un neformālās izglītības iespējas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot nepārtraukta izglītošanās procesa un darba lomu un nozīmi savā dzīvē. • Apzinās izglītību kā vērtību.
	Informācija par darba tirgu un tā attīstības tendencēm.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Darba tirgus perspektīvas un lēmuma pieņemšana. 2. Nodarbinātības tendences Latvijā un pasaulē. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ir apzināta informācija par darba tirgus perspektīvām, kas ļauj izšķirties par lēmuma pieņemšanu karjeras izvēlē. <ul style="list-style-type: none"> • Izprot nodarbinātības tendences mūsu valstī un pasaulē.
	Profesiju mainība un dažādība, pienākumi, darba devēju prasības	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ko sagaida darba devējs? 2. Darba meklēšanas process un iespējas. 3. Zinātnes un tehnoloģiju attīstības ietekme uz profesiju mainību. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ir iepazinis dažādas darbavietas, darba devēju prasības, darba pienākumus. • Pārzina darba meklēšanas procesu. <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās profesiju mainību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm pasaulē.
	Karjeras izvēles plānošana. Individuālā karjeras plāna izveide	<ol style="list-style-type: none"> 1. Man piemērotāko profesiju saraksts. 2. Izvēlētais profesijas apguves iespējas. 3. Dažādas izglītības vai darba iespējas pēc skolas beigšanas. Izvēle un alternatīvas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ir izvērtēta piemērotība un apkopota informācija atbilstoši izvēlētajai profesijai. • Ir veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu.

Veselība un vide	Mikrovides veidošana ģimenē (pienākumi, tradīcijas ģimenē u.c.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ģimenes veidošana. 2. Bērns ģimenē. 3. Ģimenes tradīcijas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot indivīda lomu ģimenē, izprot atbildības nozīmi kopā sadzīvošanā. • Izprot ģimenes plānošanas nozīmi. • Apzinās pienākumus ģimenē. Apzinās, kā vecāku savstarpējās attiecības ietekmē bērna pašsajūtu ģimenē. • Izprot un spēj novērtēt ģimenes tradīciju lomu personības attīstībā un ģimenes stiprināšanā.
	Personīgā atbildība par veselības un savas dzīves kvalitāti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Veselība un dzīvība kā vērtības. 2. Manas dzīves kvalitāte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās veselības un dzīvības kā vērtības nozīmi. • Ir prasme novērtēt savu veselību un dzīvesveidu, sekot savam veselības stāvoklim. • Ir prasme palīdzēt otram dažādās dzīves situācijās. Ir atbildīgs par savu un citu cilvēku veselību un dzīvību, tostarp saistībā ar atkarību izraisošo vielu lietošanu. • Zina savus pienākumus un tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu.
	Risks un tā iespējamās sekas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jauniešu bojāejas galvenie cēloņi, līdzcilvēku rīcība un atbildība. 2. Izsargāšanās no nelaimes gadījumiem ikdienā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ir prasme analizēt, izprast sakarību starp nevajadzīgu riskēšanu un nelaimes gadījumu, tostarp attiecībā uz alkohola, narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu un tabakas izstrādājumu lietošanu. Spēj novērtēt risku savā rīcībā un uzvedībā. <ul style="list-style-type: none"> • Ir atbildīgs par savu un sev līdzās esošo cilvēku drošību.
	Veselīgs uzturs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Veselīga uztura pamatprincipi. 2. Veselīga pārtika un dzīvesveids.. 3. Uzturs un dzīvesveids. 4. Mana veselīgā ēdienkarte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot veselīga uztura nozīmi cilvēka dzīvē. • Prot plānot savu ikdienas ēdienkarti, pilnvērtīgi un sabalansēti izvēloties pārtikas produktus. Apzinās sekas, kas saistītas ar nepareiza uztura izraisītām saslimšanām.

Drošība	Satiksmes drošība un atbildība	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atbildīga gājēja, transportlīdzekļa vadītāja, pasažiera portrets. 2. Es kā satiksmes dalībnieks. 	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā kā jebkura veida satiksmes dalībnieks (gājējs, pasažieris, transporta līdzekļa vadītājs).
	Rīcība, atbildība un līdzatbildība sadzīves un ekstremālās situācijās	<ol style="list-style-type: none"> 1. Individuālie un kolektīvie aizsardzības līdzekļi sadzīves un ekstremālās situācijās. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prot rīkoties sadzīves un ekstremālās situācijās. Apzinās savu atbildību un līdzatbildību ārkārtas situācijās.
	Seksuālās vardarbības, nelegālās cilvēku tirdzniecības un prostitūcijas risks	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzticības telefons „Glābiet bērnus!” 2. Cilvēku tirdzniecība pasaulē un situācija Latvijā. 3. Legāls un nelegāls darbs ārzemēs – priekšrocības un trūkumi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zina par cilvēku tirdzniecības draudu iespējām. Prot atrast nepieciešamo informāciju un palīdzību, lai izvairītos no riska situācijām.